

Incipit tractatus De nouem peccatis alienis

¶ Viri quales nolunt concupiscere nec vel
le concupiscit ab alijs. tamē volunt agere
diē festū in reliquijs nociuaz et turpiū co
gitationū: quōd tū nimis est periculosum:
quā facillime ex hoc peccatō mortale incur
rit: vt pbat Jacobo ī canonica sua cū dicit
Concupiscētia id est interior animi dele
ctatio cum conceperit: sub audiēdo con
sensum rōnis: parit peccatum mortale.
Sciendum sūm Bregō. q̄ humana tem
peratio perficitur in tribus. s. suggestiōe.
delectatione et consensu. Si enim sug
gestio inducat passionem que est sub
motus cogitantis seu delectantis in re
cogitate: sic est veniale peccatū. Si au
tem suggestio inducat passionē que est
quedā anime formalis deliberatio: tūc
aut nō esse sentitur delectatio in tali co
gitatione: et sic vel non est peccatum vel
solum veniale. Aut sentitur delectatio ī
cogitando: et hoc dupliciter. aut tūc deli
beratio rōnis non consentit in dele
ctationem: et sic est adhuc veniale. aut cō
sentit: et sic est peccatum mortale: siue cō
sentiat in delectationem interioris actus:
siue consentiat in ipm opus. Cuius ra
tio est: quia non solum consensus verus
puta cum quis cōsentit in opus: est pec
catum mortale. sed etiam interpretatiuus
vt cū quis consentit in solam delectatio
nem interiorē: non autē in opus. Et
hoc habet veritatem si delectatio cadat
super obiectum includens in se deformati
tatem ad rectam rationem. Si autē quis
non delectet in delectatione turpi: puta
si alicui placeat cogitare de specie alicui
ius mulieris pulchre absq̄ ista deformati
tate p̄currente: sic p̄sensus in talem dele
ctationem non erit peccatum mortale s̄
potius veniale.

Concludit tractatus de decē preceptis.

Nouem sūt peccata aliena
quorū si peccator aliquis
in morteyno deprehensus
fuerit sic damnatur ac si ī p
prio Licet hoc nobis vide
atur mirabile q̄ homo damnetur p̄ alie
nis sicut pro proprijs. Ideo omnes sol
licite discite nouem esse genera hominū
que breuiter dicam qui dānant p̄ alie
nis peccatis s̄m q̄ sunt nouē peccā alicia
Primum est iussio scilz cū quis iubet al
ter peccare. Verbi grā. Dominus q̄ iu
bet famulū. vel pater q̄ iubet filiū. et do
mina que iubet ancilla hec facē que sunt
contra charitatē dei et p̄ximī. sicut rusti
ci q̄ iubēt suos famulos dāna inferre p̄
p̄ximis cū pecoribz suis in gramīnibz vel
in segetibz: vt dñā q̄ iubet ancillā ad p̄
tū alteri irez ibi gramīna alteri recipere:
quōd tū bene cognoscit esse p̄tra voluntatē
illi cui est prātū. Et si nisi vñ pannuz
plenū gramīnibz ancilla ex iussu dñere
cepisset: dñā obligat ad restitutōez Itē
mechanici in ciuitatibz q̄ iubēt suos fa
mulos infidelit̄ laborare sua artificia.
Item p̄anifices q̄ iubent p̄anuz nimis
excessiue lanārez extrahere. Itē caupo
nes q̄ iubent famulos mēsurā cū vino nō
bene implere. Item parētes qui iubent
filios et filias chorizare: et sic d̄ alijs. Qu
quicquid iussisti quod est contra chari
tatem dei et p̄ximī in istis reus es. et dā
naberis cum illis qui hoc ex iussu tuo p̄
petrauerunt. Unde Sap. 18. Simi
li pena seruus cum domino afflictus est
imo quādoq̄ iubentes plus peccāt q̄
faciētes. Herodes enim nō decollauit
Joannem. tamen ita reus est tanquā
cum p̄pria manu fecisset. Et hoc quare ē
quia iussit. Similiter pylatus qui nō
crucifixit xpm p̄pria manu: s̄ milites sui

De peccatis

ex iussu suo. Nabuchodonosor Holifer
nem predari iussit. Antioch⁹ iussit q⁹ le
ges non seruari deberent quod fuit con
tra deum: et multi alij qui hoc iusserit fie
ri quod est contra deum. Et hi omnes et
psiles dānati sūt et dānabunt. Et sicut
iste bon⁹ hō q⁹ iubet bonū fieri saluabit:
ita q⁹ malū iubet operari dānabit. Sed
vry tales tenent ad restitutōez. Rūdeo
q⁹ sic: qn̄ pbabilis q⁹s credit ex sua iussio
nēsecutā esse ablatōem: v^l noie suo fa
ctā ratā habuit: alias n̄. **B C** Sedz
pctm̄ alienū ē psiliū. Quicūq⁹ ḡ altēi ma
lū consiliū siue suo superiori: siue pari: si
ue suo inferiori vel alio mō cuiq⁹q⁹. dā
nabit cū illo q⁹ ope pfect. Unde peccant
mali consiliarij dñoz: qui suadent guer
ras: rapinas: exactōes: et alij q⁹ suadent
fornicationes et furtav^l hmoi. Et q⁹ cun
q⁹ dat consiliū vñ dānū p̄ximis infertur
vt telonea noua instituere: v^l antiq⁹ telo
nea aggrauare v^l augmentare et etiā cen
sum paupm̄ aggrauare. Itē q⁹ in ciui
taticib⁹ dant psiliū ad nouas institutōes
in dānū paupēz et cōstitis: tales rei erūt
oim̄ peccatoz illoz q⁹ a cōsilio eoz perpe
trata sūt v^l pperabunt vsq⁹ ad nouissi
mū diē. si sic decedūt. Ergo qlibet sibi ca
uere debet a consilio et doctria mala: qz
talis corā dō homicida reputabit. **Uñ**
Aug⁹ sup Joannē. Homicida diabo
lus dicitur: non q⁹ gladio accinctus nec ferro
armat⁹ accedat ad hōiem: s⁹ qz malū s⁹
bū seminauit. Noli ḡ te putare nō esse
homicidā quando fratri tuo mala per
suades. Itē mali consiliarij sunt sicut di
aboli qui semp malū suadent: sed qz sūt
eis siles in culpa: consequēs est q⁹ erunt
eis siles in pena. Sed quia boni psilia
rij sunt sicut angeli dei qui semp suadēt
homini quod bonū et salubre est et ea q⁹
sunt pacis: sic et boni consiliarij faciūt. et
ideo merito cum angelis gloriāz eternā
possidebunt. Itē mali consiliarij sunt
filij cayphe: qui dedit consiliū vt xps oc
cideretur. Unde o xpiane si consulis q⁹

aliquis dānificet p̄ximū suū in reb⁹ q⁹s
alias non fecisset: tu teneris ad plenam
restitutōem: etiā si inde nunquāz aliq⁹s
emolumentū habuisti. Itē si consulis
vt quis peccaret mortaliter. s. fornicādo
vel decipiendoy vel furādoz hmoi. teneris
satisfacere: quasi hoc ipm̄ pctm̄ ope
pperasses. Itē tu vetula si suades ali
cui ḡgini fornicari. oim̄ pctoz ita rea es
sicut ipa fecisses. **E C** Itē si suades
iniusta plia: iniustas gueras et hmoi:
oim̄ maloz q⁹ ibi fiunt res: et cōsiliū tuū
sup reuertet. **Uñ** dicit Eccl̄. 27. Faciē
ti consiliū neq⁹simū sup ipm̄ deuoluet.
Uñ Job. 18. Precipitabit eū psiliū su
um. Sciendū q⁹ mali psiliarij vt cōmu
niter turpi morte moriunt. Exempluz
de Aman Hester. 7. qui fuit suspēsus
ad patibulū q⁹ pparauit Hardocheo
Itē paret de principibus qui dederūt
consiliū contra Danielē vt mitteretur in
lacū leonū. Qui postmodū p se fuerunt
in lacū missi: et sic a leonib⁹ deuorati: vt
h⁹ Daniel. 6. Itē p hoc in achitrophel
qui dedit malū consiliū contra dauid et
postmodū seipm̄ suspēdit: vt habet. 11.
Regū. 17. Ideo sollicitē cauēdum est
vnicuiq⁹ a malo consilio. Quia vt fre
quenter malū cōsiliū sup ipm̄ deuoluet
Exemplū. Tempe psecutiōis fidei chri
stiane fuit quidam cōsiliarius puerlus:
q⁹ cōsuluīt pfectoy vt faceret fieri thauruz
eneū. et in medio lateris ip̄sius thaurifa
cerz magnū foramē cū optorio cū q⁹ clau
dret. et sic christianos intro poneret. et
ignē subtus thauruz sup poneret. Et sic
christianis mirabiles et lamētabiles vo
ces audiret: cū ab igne et calore torq⁹ret.
Quod pfect⁹ volēs experiri: cōsiliarium
eūdem p̄mitus intro posuit. Et sic sedz
dictū Eccl̄. 27. Facienti consiliū nequū
simū sup ipm̄ deuolutū ē. **D C** Et
tū pctm̄ alienū ē psensus. videlz cū q⁹s
ex corde diligit malū q⁹ alter facit imo
et fouet. et tales digni sūt morte. qz nulli
placē debet illud q⁹ dō maxime displic

et hoc dicitur in iudicia. Et
deus dicitur malū q⁹ dicitur
Et dicitur de quo dicitur
nō es vniū mōs dicitur et dicitur
ris cū vniū mōs dicitur et dicitur
bus. et dicitur in iudicia. Et
luna cōsiliū ad malū hōiū
tuo cōsiliū nō tollit. et dicitur
eris cū hōiū mōs dicitur. Et
ris cū malū dicitur. Et dicitur
Digni sunt morte nō solum
etia qui consentiūt malū dicitur
hōiū. tu nō vlls alij hōiū
sulis. s. solummodo p̄ximis: in
eris. Et dicitur mater nō iū
vel filia dicitur. Et dicitur in
erunt. et sic dicitur. Ergo dicitur
aliqui dicitur dicitur nō debet malū
nec p̄ximis. Et dicitur malū dicitur
mittitur malū hōiū dicitur p̄te
leboni: vt p̄te fauorem vā tuū
bum dicitur. et cū oim̄ malū q⁹
mōs hōiū. Et dicitur. Et dicitur
um dicitur hōiū hōiū hōiū
ad dicitur dicitur dicitur hōiū
uitant v^l in dicitur hōiū
mittunt. et sic dicitur malū q⁹ hōiū
su cōsi nō p̄ximis. Et dicitur
peccatū alij dicitur ad dicitur. Et
voluntū dicitur p̄ximis dicitur hōiū
qui malū dicitur p̄ximis dicitur hōiū
q⁹ malū dicitur ad dicitur malū dicitur
ita vt hōiū dicitur malū v^l hōiū
pctm̄. Et dicitur p̄ximis dicitur hōiū
laudat dicitur. Itē dicitur p̄ximis
res et laudat p̄ximis dicitur hōiū
in malū. et p̄te dicitur hōiū
qui hōiū v^l dicitur hōiū dicitur hōiū
serat de auctore: et dicitur tales p̄ximis
recretiōis in hoc q⁹ laudat malū dicitur
hōiū v^l dicitur dicitur hōiū dicitur hōiū
nam illud dicitur hōiū et laudat hōiū.
p̄ximis tales dicitur hōiū dicitur malū
Itē dicitur dicitur. Et dicitur q⁹ dicitur

eet. hoc est peccatum et iniusticia. Quia
 o christiane hoc deus meruit apud te quod
 debeas dolere de malo quod fit domino tuo.
 Et ideo cum gaudes de quo dolere debes
 non es verus amicus dei. et ideo dominus abe-
 rit cum consentis et cogaudes malefacienti-
 bus. ergo si non iussisti nec consulisti. si so-
 lum consensisti ad mala facienda que sine
 tuo consensu non fuissent perpetrata: reus
 eris omnium factorum illorum malorum. et dominus abe-
 rit cum malefacientibus. **Uñ ad Roma. i.**
Digni sunt morte non solum qui faciunt. et
etiam qui consentiunt malefacientibus. Ver-
bi gratia. tu non velles aliquem ludere nec con-
sulis. si solummodo consentis: in hoc re-
eris. Si pater et mater non iubent filium
vel filiam chorisare. consentiunt: in hoc rei-
erunt. et sic de alijs. Ergo quicumque preest
alicui civitati: licet non iubeat malefacere:
nec consulat: consentit malefacientibus et pro-
mittit fieri mala. siue hoc fiat propter ter-
rele lucrum: vel propter fauorem vel timorem
humanum: reus erit omnium malorum que sub do-
minio suo fiunt. Uñ Sap. vi. Iudici-
um durissimum fiet his que presumunt. Hoc
advertere deberent que lutores fouent in ci-
uitatibus vel in domibus suis eos ludere per-
mittunt. et sic de alijs malis que sine consen-
su eorum non possunt fieri. Et Quartum
peccatum alienorum est: adulatio. Et in hoc
rei sunt isti que peccata commendat in hominibus
qui male faciunt pro quo damnabuntur. Nam
que ita laudant et adulant malefacientibus
ita rei sunt quodammodo ut illi que faciunt
peccata. Nam cum aliquis peccat in crepare et non
laudari debet. Ideo ita propter aduato-
res et laudatores peccatorum mali confortatur
in malicijs. et propter derisionem bonorum ali-
qui homines verecundantur bene facere: quod est mi-
serabile audire. et ideo tales principes sunt
omnium malorum istorum. nam pervertunt ordinem
recte rationis in hoc quod laudant illud quod repreh-
ensibile et illicitum est. et vituperant et subsi-
stant illud quod salubre et laudabile est. Et
propterea tales aduatores sunt maledic-
ti. Ideo habet Esai. v. Ue que dicitis

bonum malum: et malum bonum: ponentes te-
 nebras in luce: amarum in dulce. dulce in
 amarum. Quare putatis quod ita tam femina
 ne quam viri: tot ita habeant peccata: etiam
 nescientes quod laudant in his que faciunt. et ita
 non cognoscunt se esse peccatores sicut coram
 deo sunt: et ita decipiuntur. **Uñ Esa. ix.**
Et erunt que beatificantur et qui beatificantur
propter peccata. Uñ etiam Seneca. Malum ho-
minem blande loquentem agnosce tuum la-
queum esse. habet enim suum venenum blanda lo-
cutio. Ideo nolite laudare malum et deride-
re bonum. quod hoc est vnum de summis pe-
riculis in ecclesia dei. Uñ Aug. sup ps.
Duo sunt genera persecutorum. scilicet vituperantem
um: et adulantem. si plus persecumur lingua
adulatoris quam manu persecutis. Uñ etiam
Hieronimus sup ps. Nihil est quod ita facile
corruptum metes hominum sicut adulatio.
Plus enim nocet lingua adulatoris quam gla-
dus persecutoris. Hoc cognosci potest ex eo
quod aduatores ligant homines in peccatis
Uñ Aug. Adulantiu linguam ligant ho-
minem in peccatis. delectant enim ea facere
re in quibus non solum non metuit reprehensor
sed etiam laudat operatores. Item tales adu-
latores ponunt et consumunt puluillum sub
capite iacentis in peccatis. Uñ Ezech.
xij. Ue qui presumunt puluillos etc. Sic
pro quo verbo dicit Gregorius sup ezech. omel.
ix. Qui male agentibus adulat puluillum
sub capite iacentis ponit. ut qui cor-
rupti ex culpa debuerat: in ea fulcitur lau-
dibus quiescat. Sequitur videtur quomodo
malum in malicijs suis laudant et virtuosum
in virtutibus suis irrident. Pro quo sci-
endum quod vitia pro aduatores acquserunt si-
bi virtutum nomine. nam superbia edificatorum. ve-
stium. angulorum. calceorum. et omnium exteriorum
gestorum ab ipsis honestas est nuncupata
ut dicens. quod bene decorat te ista tunica vel
ista vestis: quod pulchra es in facie. quod bene
decorat te illud pepulum. quod pulchre incedis
et sic de alijs. Et in hoc quod imitantur lucife-
rum in superbia extollendo se super alios: in his
commendant: quod est valde nocivum et reprehensibile

sciam qrit z exigit: tunc talis imparies z
 austerus noiatur. Nono si qs gram ho
 minū haber: tunc adulator noiatur. **Dei**
 cio si qs informatōi z correctōi pximi in
 tēdit: tunc psumptuosus dicitur. **H** Quī
 tū peccatū alienū est recursus. Et sunt il
 li in hoc rei qui tuent malefactores z ad
 quos habēt recursus. Verbi gra. aliqs
 furat z habet apud quē furtū abscondat
 vel rapinā. vel cū quis tuet malefactorē
 nō pmittendo fieri de ipō iustū iudiciū
 et multa hmoi. Ergo si potēs es z in ca
 stro tuercis raptōres cū rapinis: re^o eris
 oim peccōz illorū. certe nō eēt tot raptō
 res si nō haberēt tutores. Et de eisdem
 pquerit dñs p **Esa. iij.** Et rapina pau
 perū in domo vestra. Itē si tu es recep
 tor hospitū z recipis in domū tuā hoīes
 nō timētes deū z amministras eis ciba
 ria illicita. vt in. xl. lacticiā cū als sunt
 sani z fortes: z pnt vtī cibo qdragesima
 li. z cū hū haberes eis amministrare cibū
 qdragesimalē: s; ppter lucrū amministras
 eis cibū illicitū: tūc piceps eris illorum
 peccatorū. Sed dicerēs. videāt ipi qd
 ad me. Rūdeo q ex charitate dei z pxi
 mi obligamur pmouere pximū in his
 q sunt saluz: z nō amministrare eis occasi
 onem peccādi. Itē si pincerna es z hos
 pitio rapis lufiores. blasphematores. le
 nones q cum meretricib; peccāt q nō sūt
 legitime vxores eorū. z hoc facis ppter
 lucrū tpale: reus eris oim malorū. Itē
 paterfamilias q tenet famulū z ancillā
 simul peccātes in domo sua: re^o erit illi
 us peccati. Breuiter qquid pmittitur
 in domo tua qd est dñi ab his qs hos
 pitio recipis scienter: re^o eris oim malo
 rū illoz. z tales receptores sunt sicut scu
 ra pgregēs eos malefactores. de qbus
 dicit ps. Et scuta pburēt igni. **S**e
 ptum peccatū alienū est participatio in
 peccis alienis. videlicet cū qs ptem habz
 in lucro peccati. z psequēs ptem habe
 bit in pena. vt q sciēter emūt rapinā vel
 furtū: vel inde comedūt vel bibūt. tales

tenent ad restitutōem in qntū de his in
 iustis vsi sunt. etiam si sex vel octo come
 dissent vnā aucā furatā: qlibet restitue
 teneat ptem suā quātū ad eum puenit.
Silr intelligendū est de his q a iudeis
 dona z munuscula recipiūt q ab alijs p
 vsuram receperūt. z tales tenent restitu
 ere: nō ipsis iudeis. s; ipsis a qbus ipi p
 vsuram receperūt si habeant noticiā il
 lorū. Simaūt: tunc fm psilium pffesor
 ris debēt dare paupibus. Idē dicendū
 est de luforib; z de his q bona p ludū ac
 qsitā recipiūt. quia omēs tales tenētur
 satisfacere fm psilium prudentis pffeso
 ris. ergo nullus debet cū luforib; bibere
 vel comedere. nec denarios illos qs ad
 lumē ponūt recipe. sicut qn pburuntur
 luia pro vno denario tūc recipiūt quat
 tuor. z tales tenent ad restitutōem fm
 psilium confessoris. Item iudices z rei
 publice pudentes q permittūt panem
 et vinum minorari p pecunia. z aliq q
 plurimi q participānt quocūq; mō sciē
 ter in lucro peccati. vt vxores z pueri in
 iusta sciēter hereditātes. vñ tam vxores
 q filij sacerdotum helis simul a rege cō
 busti sunt. vt legit in **Dan. ca. xiiij.** **I**
Septimū est: cū qs mutus est in pec
 cato qd corripit z rephendere tenet. **U**n
 quibus deus pmisit subditos. vt platis
 et patrib; familias tenent vt subditos
 et filios corripiant. put expedire vident
 p loco z tempore: ne vna cum ipis pere
 ant. **U**nde legit de sacerdote **Heli. i.**
Regū. iij. qui nō correxit filios suos ini
 que agētes: vel qui tacuit: vel qui tepi
 de correxit punitus est hic p mortem tē
 poralem. qz fractis ceruicibus cadēs de
 sella retrosum expirauit. z si est in infer
 no nō inuenimus aliam causā nisi q fi
 lios suos nō correxit vt debuit. propter
 qd dñs euz subitanea morte interfecit.
Un cū filij a parētib; z latci a platis su
 is rephendunt: neq; ipsi vel subditi in
 dignari debēt. nā ad hoc tenēt: als dā
 narent cū ipis. vñ **Ezech. iij.** **S**i dicēte

De peccatis

me ad impium morte morieris: scilicet p tua
supbia: auaritia: luxuria: zc. z tu no an-
nuciaueris eis: neq; locutus fueris vt a-
uertat a via sua impia z uiuat: ipe impi-
us iniquitate sua moriet: sanguine eius
de manu tua requira. **O**ia pcca q prela-
ti pnt corripere no corrigunt ipis impu-
tant. z p eis de d anabunt. **E**rgo sap. 3.
Judicium durissimum fiet his q plunt. **I**te
si pessor dure pfitere redarguit p terea
no debet idignari. qz tenet. **E**t cofessor
potius debet duo bene expedire q decem
negligenter. **Q**uoniam est redditur? roem de
numero pfitetium. vtz paucos vl multos
audiuerit. h qlit eos expedit. **S**i at co-
fessor ppter lucrum tpale negligenter expe-
dit sibi pfitetes: grauitur peccat. qz fm
doctores q aliqui scieter absoluunt quez
coram do pbabilitat scit n ee absolutum: ipso
fco peccat mortalit. **V**ideat g cofesso-
res quo absoluunt populos hoies q non
intendunt sua supbia dimittere: imo ipso
facto onduat sua supbia i vestimetis pom-
positis: z in scissuris. z sic d alijs peccatori-
bus. q onduat pbabilia signa q no hnt
firmum ppositum abstinendi a peccatis vt for-
nicarij. z publici adulteri: q meretrices z
p cubinas secum i domo tenet: nec eas a se
amouere intendunt. **S**icut vsurarij z luso-
res q no snt parati ad restituendum fm co-
siliu cofessoris. **S**icut z supbi chorizantes
z torneamenta exercetes. q fuat illa orna-
menta i qbus peccauerunt. **E**t h e euides si-
gnu. q tales n intendunt firmis dimittere.
Quoniam si ia intederet: resignaret talia orna-
menta qbus non vtitur: nisi ad peccandum.
Tunc in futuro opteret eos sibi alia orna-
menta supbie ppare vbi fortassis super? z
pcciositas talium coparandoz eos a pcco
retraheret. **S**icut illi supbi q hnt mag-
na capucia. vnu de qnq; vl sex vlnis. z
logas scissuras in capucijs z tunicis. et
dnet puelle q hnt magna crinalia i qbus
chorizauerunt. z sic d alijs. **L** **O**cta-
uun peccatu alienu no obstaet pccis. **E**t h
spectat ad platos z pscidetes. **U**n vos p

lati z dnm q subditos vestros no coher-
ceris. h dimittitis eos inferre damnatum
paupibus pullos. aseres. anetas. pecc-
ra auferre. fruges eoz eqs vestris in pa-
bulu graminare. fructus horoz z vine-
aru furari z vi accipe. paupes vitupera-
re. pcutere. ledere. irridere z male tractare
z hmoi. z no phibetis: vos damnabi-
mini. **U**n **E**zech. xij. dicit dñs platis.
No ascendistis ex aduerso: nec posuistis
vos muru pro domo israel vt staretis in
domo dñi. oes em rectores ad hoc sta-
tuti sunt: q vnusq; terram sibi subiectam
in pace teneat. **E**t si forte ipse rector: z p-
latus no spoliat subditos: tñ no resistit
spoliantibus. **C**z si eet in terra ita ampla su-
cut vltra mare. oim peccatoru q snt in
ea p raptos qbus resistere posset princeps
est. z de oibus his redditurus e deo ro-
nem. **I**te vos patrefamilias si filij ve-
stri vl familia mala pperant damna in-
ferendo pximis. z si eos p posse no em-
datis: z si multa bona opa facietis ieu-
nando. orando. vigilando. elemosinas da-
do. z hmoi. eo minus no damnaremi.
Cur putatis q deus pulerit hoies ho-
nūquid ad honore istoz z delecto em il-
loz. **N**o: h vnusq; p tatem ad h a deo
acceptit vt malu fm vires phibeat. z su-
os subditos ab incurisib; maloz defendat.
Un si pscidetes possunt phibe ma-
la z no faciunt damnabunt. **I**te vos dñi
et dñe qui pmittitis filios vros turpia
zba loqui z mala pperare opa. z ridetis
z no phibetis. z vos viri familia vroz
et vos iudices z potetes subditos vros
si impedire poteritis talia mala. z si ali-
ud peccatum no habetis q illud solum
damnabimini. **H**oc merito facere debe-
ret z aduertere isti prelati z pscidetes qui
de sua potentia z dignitate nesciunt ni-
si gloriari: tota die occupando se in con-
neamentis. hastiludijs. venationibus.
porationibus. ludis taxillarum. z sic d
alijs multis mundi vanitatibus. nūq;
vero vel raro se occupantes circa pau-

per vltimū dñm q subditos vestros no coher-
ceris. h dimittitis eos inferre damnatum
paupibus pullos. aseres. anetas. pecc-
ra auferre. fruges eoz eqs vestris in pa-
bulu graminare. fructus horoz z vine-
aru furari z vi accipe. paupes vitupera-
re. pcutere. ledere. irridere z male tractare
z hmoi. z no phibetis: vos damnabi-
mini. **U**n **E**zech. xij. dicit dñs platis.
No ascendistis ex aduerso: nec posuistis
vos muru pro domo israel vt staretis in
domo dñi. oes em rectores ad hoc sta-
tuti sunt: q vnusq; terram sibi subiectam
in pace teneat. **E**t si forte ipse rector: z p-
latus no spoliat subditos: tñ no resistit
spoliantibus. **C**z si eet in terra ita ampla su-
cut vltra mare. oim peccatoru q snt in
ea p raptos qbus resistere posset princeps
est. z de oibus his redditurus e deo ro-
nem. **I**te vos patrefamilias si filij ve-
stri vl familia mala pperant damna in-
ferendo pximis. z si eos p posse no em-
datis: z si multa bona opa facietis ieu-
nando. orando. vigilando. elemosinas da-
do. z hmoi. eo minus no damnaremi.
Cur putatis q deus pulerit hoies ho-
nūquid ad honore istoz z delecto em il-
loz. **N**o: h vnusq; p tatem ad h a deo
acceptit vt malu fm vires phibeat. z su-
os subditos ab incurisib; maloz defendat.
Un si pscidetes possunt phibe ma-
la z no faciunt damnabunt. **I**te vos dñi
et dñe qui pmittitis filios vros turpia
zba loqui z mala pperare opa. z ridetis
z no phibetis. z vos viri familia vroz
et vos iudices z potetes subditos vros
si impedire poteritis talia mala. z si ali-
ud peccatum no habetis q illud solum
damnabimini. **H**oc merito facere debe-
ret z aduertere isti prelati z pscidetes qui
de sua potentia z dignitate nesciunt ni-
si gloriari: tota die occupando se in con-
neamentis. hastiludijs. venationibus.
porationibus. ludis taxillarum. z sic d
alijs multis mundi vanitatibus. nūq;
vero vel raro se occupantes circa pau-

per: viduar: clericoz: orphanoz. religi
 osoz z hmoi iudicia. cuz tñ nulla alia de
 causavt pmissu e: ds eis ptatez tulerit:
 nisi p tuitoe ecclez paupm **Uñ** dz Au
 meri. 25. q pncipes ex iussu dei stz suspē
 si p pccō ppli. **Uñ** dixit dñs ad moysē
Tolle cūctos ppli pncipes: z suspende
 eos s̄ solē i patibulo **Et** h̄ iō fm glo. qz
 fuerūt auctores pccī illi ppli. vñ qz n̄ p/
 hibuerūt **¶ Nonū** pccm alienū ē n̄
 manifesta pcca hoiz ad corrigēdū z ad
 emēdā dū vt q̄cūqz scit piclm alteri? z eū
 nō auisat? p̄munit siue i corpē siue i aīa
 aut in rebz: cū tñ bene posset illuz p̄mu
 nire: reus erit si h̄ non fecerit. **Sic** si sci
 res aliquē peccare z posses h̄ māifestare
 q̄ impediret z emēdaret: si non faceres
 reus esses. **Itē** si scis rē furatā circa ali
 quē iniuste detētā: z non vis dño rei pu
 blicae: vt sic suam rē rehabere possit. cū
 tñ h̄ comodez licite posses. re? erz coraz
 deo in illo pccō. **Et** si vn? inferret dam
 nū p̄rio i p̄to siue i agro: siue i h̄oreo: et
 si p̄clamaes eundē: n̄c tal sic p̄clamat?
 cessaret a dāno iferēdo. z nolles h̄ face
 p̄pter charitatē p̄rimi i subsidū dño rei
 tūc re? eēs corā dō **Itē** si q̄s vellz aliqūē
 iniuste capē: z tu bono mō posses illum
 p̄munitē: z nō faceres: re? eēs. **Itē** cū vi
 deres aliquē occulte peccāz z posses hoc
 māifestare illi q̄ posset p̄deserz emēdāē
 ne iste itez peccaret: z nolles ea facere. z
 sic dissimularēs: tūc eēs p̄ticeps illi? cri
 mis. **Sz** aliq̄ dīcūt cū aliq̄ iniusta fieri
 vidēt qd hoc p̄tinet ad me? **Rñ** deo ill
Ex p̄cepto fraterne charitatis qlibet te
 nef p̄ueniē piclz sui p̄rimi z corpis z aīe
 cū h̄ comode p̄t. **Ex**plū: si videres cecū
 trāsire erga foueā: z n̄ p̄munires eū: ho/
 micida illi? esses corā dō: si i foueā cade
 ret. z si sic moreret? **Itē** cū i synodo p̄cipi
 tur oibz i eadē prochia existētibz vt māi
 festaret crimīa publica ad corrigēdū ea
Qd qdā n̄ curāt. z iō seipō miserabilē
 dānāt. **¶** q̄cūqz causa p̄sā guīntat? vt fa
 miliaritatis. vel cā lucri n̄ p̄deret pccm

quod p̄dendū eēt: fm iura symonā cō
 mitteret z gūiter peccarz. **Et** q̄cūqz scī
 ret hereticū vel phitonissam z nō p̄derz
 mortaliter peccaret. qz meli? esset tales
 corruptores fidei p̄dere p̄latis eccīe: q̄s
 valde diu in pane z aq̄ ieiunare.

¶ Explicit tractatus de nouem pecca
 tis alienis.

¶ Incipit tractat? de vij. pccis mortali
 libz. **Et** p̄mo de pccō mortali in cōi.

Pccatū cum

summatū fuēt gñat mor
 tē. **Iaco. i.** Hoc intelligit
 de qlibet pccō mortali **¶**

¶ Pro q̄ sciendū q̄ pccm mortale p̄mit
 tit q̄tuor mōis. **Prīmo** qñ nescit se face
 re p̄tra p̄ceptū dei. vel p̄ceptū p̄lati vt
 eccīe. vel aliq̄d viciū de septē vicijs cap
 talibz. **Et** in hoc ignorātia non excusat
 hoīem vsūm rōis h̄ntem. vñ **Aug?** de
 grā z libero arbi. **Ideo** diuina p̄cepta
 data sunt: vt excusatio de ignorātia nō
 haberet. **Sic** de p̄ceptis eccīe z p̄lati
 rñ intelligit. qz p̄ceptū p̄lati dz p̄ceptuz
 dei. **In** signū hui? x̄ps dīcūt in euāgelio
Qui vos audit me audit zc. **Ergo** p̄la
 tis obediendū est tāq̄ dño iesu x̄po: mā
 xime in his in q̄bus tenemur eis obedē
 re. sicut qñ sub p̄cepto p̄cipiūt ieiunare
 vel festa scōz celebrare. z sic de alijs **Er**
go q̄cūqz sine causa z necitate sciēter z
 ex p̄tēptu p̄tra h̄mōi p̄ceptū p̄lati vel ec
 clēsie fecerit peccat mortaliter. **¶** **Quē**
 tur vtrū aliq̄ ignorātia possit hoīem ex
 cūsare de peccato? **Respondez** q̄ est tri
 plex ignorātia. **Prīma** inuincibil. z ista
 est duplex. s. innata vt in puerz z in amē
 ribz adultis: q̄ nūq̄ vsūm rōis habue
 rūt. **Alia** ex casu. vt in adultis q̄ h̄nt rō
 nem. z postmodū qñqz incidūt in amen
 tiam p̄pter debilitatē capitis vel p̄f ni
 miam abstinentiā vel de alijs causis. ec
 talis ignorātia inuincibil excusat a pec
 cato mortali. **Uñ** **Aresto. iij. Eth. Is**